

A pimasz Akadémia

Minden további kommentár nélkül.

1. A levél (2022. 04. 04.):

Freund Tamás akadémikus

MTA elnöke részére

Tisztelt Elnök Úr!

Mellékelem Sarkadi Dezső A MAI FIZIKA EGYSZERŰEN c. könyvének kéziratát, amely rövid életrajzát és eddigi tudományos munkásságának tömör összefoglalását tartalmazza. A fizika alapkérdéseinek területén számos figyelemre méltó új eredményt ismertet, mondhatnánk új utakon jár. Annyira mindenképpen figyelmet érdemel, hogy bátorsága legyen az MTA-nak a tudományos megítélés mérlegére helyezni, hogy ne járjon úgy, mint annak idején Bolyai János eredményeivel.

Ezért kérem elnök urat annak mérlegelésére, hogy

- a. az Akadémiai Könyvkiadó nem tudná-e a könyvet megjelentetni? Ezzel kapcsolatban megemlítem, hogy a közeli múltban angol nyelven megjelent (LAP LAMBERT Academic Publishing). Legyen annyi önbecsülésünk, hogy magyar nyelven is megjelenik.
- b. az MTA keretében kerüljenek megvitatásra Sarkadi Dezső eredményei a Fizikai Osztály bonyolításában. A Sarkadi úrral egyeztetve, esetleg több alkalommal ő bevezető ismertetést tartana, amelyet érdemi tudományos nyilvános vita követne. Végül az MTA hivatalos álláspontot fogalmazna meg.

Megemlítem, hogy egyes tudományos állításait az általa épített fizikai ingával végzett kísérleti mérésekkel igazolja. Magam úgy kerültem kapcsolatba Sarkadi úrral, hogy az első ingáját segítettem legyártatni a Paksi Atomerőmű oktatási intézményében. Azóta is figyelemmel kísérem a munkáját, amely mindenképpen figyelmet érdemel.

Elnök úr sokoldalú és felelős munkájához sok sikert és jó egészséget kívánok!

Üdvözlettel,

Petz Ernő

gyémántdiplomás gépészmérnök

2. A gyors válasz (2022. 04.06.):

Tisztelt Petz Ernő Úr!

Freund elnök úr köszönettel megkapta levelét és annak mellékleteként Sarkadi Dezső úr könyvének a kéziratát.

Az Akadémia egyes osztályai tudományos kérdésekben autonóm módon működnek, ahogyan az Akadémiai Könyvkiadó is saját hatáskörben dönt az általa kiadandó művekről és

gondoskodik a megjelenő tudományos folyóiratok és könyvek szakmai és nyelvi ellenőrzéséről. Ebbe a tudományos autonómiába az MTA elnökének nincs módja beavatkozni.

Engedje meg, hogy felhívjam a figyelmét rá, hogy a levélben idézett kiadó egyike azoknak a „ragadozó” kiadóknak, amelyek sajnos bármiféle tudományos értékelés és ellenőrzés (peer review), valamint szerkesztési munka nélkül szerény összegért gyakorlatilag bármit megjelentetnek. Így az ott megjelent munkákra – azok tartalmától, illetve a szerző jóhiszeműségétől függetlenül – a hivatkozás tudományos értelemben sajnos nem értelmezhető.

Üdvözlettel:

Bóhm Gergely

BÓHM Gergely
TTTKÁRSÁGVEZETŐ

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA TTKÁRSÁGA
ELNÖKI ÉS AELNÖKI TTKÁRSÁG
NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK OSZTÁLYA

H-1051 Budapest, Nádor u 7. (H-1245 Budapest, Pf. 1000) / Telefon: +36 1 411 6209 / Mobil: +36 30 365 2393
bohm.gergely@titkarsag.mta.hu

3. A könyv kézírata:

https://www.hungarianphysics.eu/Physics_D.Sarkadi_Hungarian.pdf

<https://1drv.ms/u/s!AsX0DynL87PwmjJwCOE46xT-yOjx?e=4HHYaU>

4. Idézetek Max Planck tudományos önéletrajzából:

Tudományos életem legfájdalmasabb tapasztalatai közé tartozik, hogy általánosan elismertetni ritkán, mondhatnám sohasem sikerült valamilyen új állítást, amelynek helyességére tökéletesen kényszerítő, de csak elméleti bizonyítékokat tudtam felhozni. Akkor is ez történt velem. Egyik jó érve sem talált meghallgatásra. Olyan emberek tekintetével szemben, mint Ostwald, Helm, Mach, egyszerűen nem lehetett érvényesülni. (...)

Mivel a folyamatok reverzibilis vagy irreverzibilis voltának a kérdését csak a kezdeti és végállapot tulajdonságai döntenek el, nem pedig a lefolyásának milyensége. Irreverzibilis folyamatnál a végállapot bizonyos értelemben

kitüntetett a kezdeti állapottal szemben; a természet, hogy úgy mondjuk nagyobb „szeretettel” viseltetik iránta. Ezen előszeretet nagyságának mértékéül számomra a Clausius-féle entrópia adódott, és a második főtétel értelmeként az a törvény, hogy minden természeti folyamatnál a folyamatban résztvevő minden test entrópiájának az összege növekszik. A fenti megfontolásokat az 1879-es évben befejezett doktori disszertációmban dolgoztam ki.

Ennek az írásomnak a hatása az akkori fizikai nyilvánosságra nullával volt egyenlő. Egyetemi tanáraink közül egyik sem értette meg a tartalmát, amint azt a velük való beszélgetésükből pontosan tudom. Nyilván azért engedték át a disszertációt, mivel ismertek engem a fizikai laboratóriumi gyakorlatokról és a matematikai szemináriumban végzett munkámból. De még az olyan fizikusoknál, akik közelebb álltak a témához, sem találtam érdeklődésre, tetszésről nem is beszélve. Helmholtz ezt az írást minden bizonytal el sem olvasta; Kirchhoff kifejezetten visszautasította a tartalmát azzal a megjegyzéssel, hogy az entrópia fogalmát, amelynek nagysága csak a megfordítható folyamatok révén mérhető és így csak ezek által definiálható, nem szabad meg nem fordítható folyamatokra alkalmazni. Clausiushoz nem sikerült hozzáférnem, levelekre nem válaszolt. (...) Carl Neumann-nal Lipcséből leveleztem, de az is teljesen eredménytelenül fejeződött be.

Az ilyen tapasztalatok mégsem akadályoztak meg abban, hogy a feladat jelentőségétől mélységesen áthatva, ne folytassam az entrópia tanulmányozását, amelyet az energia mellett egy fizikai rendszer legfontosabb tulajdonságának tartottam. Mivel az entrópia maximuma az egyensúlyi állapot ismertetőjele, az entrópia ismeretéből a fizikai és kémiai egyensúly minden törvénye kiadódott. (...)

Ez a kívánság vezetett, amikor elhatároztam, hogy kidolgozom a göttingeni filozófiai kar által 1887-ben meghirdetett pályázati feladatot az energia lényegéről. (...) Most már nagyon gyorsan következett az átköltözés Kielbe, ott hamarosan befejeztem Göttingen számára készülő munkámat, amelyet a második díjjal jutalmaztak. Az enyémen kívül még két pályázat futott be, ezeket nem jutalmazták. Kézenfekvő a kérdés, hogy az én művem miért nem jutott el az első díjig; kerestem a választ, és megtaláltam a göttingeni kar kimerítő bírálatában. Néhány kisebb, kevésbé latba eső hiányosság felsorolása után így hangzik: „A fakultásnak végül is meg kell tagadnia a helyeslését azoktól a megjegyzésektől, amelyekkel a szerző a Weber-féle tételekkel kapcsolatban próbál megegyezésre jutni.” A megjegyzések története a következő: Weber volt a fizika professzora Göttingenben és Helmholtz, valamint Weber között akkoriban éles tudományos vita folyt, amelyben én kifejezetten Helmholtz oldalára álltam.

Epilógus: „Kirchhoff halála után, 1889 tavaszán a berlini filozófiai fakultás javaslatára meghívtak utódjául; elméleti fizikát adtam elő az egyetemen, először, mint rendkívüli, 1892-től mint rendes tanár.” (...)

„Ezzel megvolt az új sugárzási formula. A Berlini Fizikai Társaság 1900. október 19-i ülésén terjesztettem elő és javasoltam felülvizsgálatra.”

És ezeken kívül a fizika története szempontjából még sok-sok minden történt e tudósóriással.

* * *

Vajon miképpen ítélné meg ezek tükrében az MTA gyors válasza és eljárása? Nem illet volna Sarkadi könyvét legalább egy fizikus professzornak odaadni véleményezésre? Ahelyett, hogy leszólni a „ragadozó” kiadókat. Hacsak egyetlen újdonságot tartalmazna a könyv, akkor éppen az Akadémiának lenne feladata, hogy azt kibányássa és zászlóra tűzze. De ebben a könyvben egynél sokkal több előremutató gondolat, felismerés rejtőzködik.

Ejnye-bejnye MTA!

(Petz Ernő, 2022. 04. 08.)